

PLA DIRECTOR D'ECONOMIA SOCIAL DE LES ILLES BALEARS

GOVERN
ILLES
BALEARS

GOVERN
CONSELLERIA
TREBALL, COMERÇ
I INDÚSTRIA

Federació de
Cooperatives
Illes Balears

cooperatives
de treball

UNIO DE LES
ILLES BALEARS

cooperatives
agro-alimentàries
Illes Balears

UATAE

reas
balears

Centre d'Innovació Alternativa

Universitat
de les Illes Balears

1. INTRODUCCIÓ: ABAST I CONTEXT DEL PLA

El Pla Director se centra en les empreses d'economia social, que es configuren actualment en la Llei 5/2011, de 29 de març, d'economia social, definides com el conjunt d'activitats econòmiques i empresarials que en l'àmbit privat duen a terme aquelles entitats que, de conformitat amb els principis següents, persegueixen l'interès general econòmic o social, o ambdós.

Els principis que orienten a l'economia social són:

- **Primacia de les persones i del final social sobre el capital**, que es concreta en una gestió autònoma i transparent, democràtica i participativa, que duu a prioritzar la presa de decisions més en funció de les persones i les seves aportacions de treball i serveis deixats a l'entitat o en funció del final social, que en relació amb les seves aportacions al capital social.
- **Aplicació dels resultats obtinguts de l'activitat econòmica principalment en funció del treball aportat** i servei o activitat realitzada per les sòcies i socis o pels seus membres i, en el seu cas, a la finalitat social objecte de l'entitat.
- **Promoció de la solidaritat interna i amb la societat** que afavoreixi el compromís amb el desenvolupament local, la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, la cohesió social, la inserció de persones en risc d'exclusió social, la generació d'ocupació estable i de qualitat, la conciliació de la vida personal, familiar i laboral i la sostenibilitat.
- **Independència** respecte als poders públics.

Segons estableix la mateixa Llei 5/2011, en el seu article 5, formen part de l'economia social les entitats següents:

- 1) **Les cooperatives.** Es tracta de formes d'organització empresarial basades en l'estructura i funcionament democràtics. La seva activitat es desenvolupa atenent els principis cooperatius, acceptats i regulats en els àmbits autonòmic, estatal i internacional: l'adhesió voluntària i oberta dels socis, la gestió democràtica, la participació econòmica dels socis, l'educació, formació i informació i l'interès per la comunitat.
- 2) **Les societats laborals.** Es tracta d'empreses el capital social de les quals pertany majoritàriament als treballadors. El fet que els treballadors siguin socis afavoreix l'automotivació a l'hora d'afrontar els projectes. El mínim requerit és de tres treballadors i els tràmits de constitució són similars als de qualsevol altra societat mercantil.
- 3) **Les mutualitats.** Són societats de persones, sense ànim de lucre, d'estructura i gestió democràtica, que exerceixen una activitat asseguradora de caràcter voluntari, complementària del sistema de previsió de la Seguretat Social.
- 4) **Els Centres Especials d'Ocupació.** Són empreses que compatibilitzen la viabilitat econòmica i la seva participació en el mercat amb el seu compromís social cap a col·lectius amb menors oportunitats en el mercat de treball. La seva plantilla està constituïda pel major nombre de persones amb discapacitat (el seu nombre no pot ser inferior al 70 % respecte del total dels treballadors). Desenvolupen una capacitat productiva i competitiva que els permet introduir els seus productes al mercat.
- 5) **Les empreses d'inserció.** Es defineixen com a "estructures d'aprenentatge en forma mercantil, la finalitat de les quals és possibilitar l'accés a l'ocupació dels col·lectius desfavorits, mitjançant el desenvolupament d'una activitat productiva per a la qual cosa es

dissenya un procés d'inserció i s'estableix una relació laboral convencional". A la seva plantilla han de tenir un percentatge de treballadors en inserció, que depenent de cada comunitat autònoma oscil·larà entre el 30 % i el 60 %. El 80 % dels resultats es reinverteix en l'empresa. El percentatge de reinversió, empreses d'inserció i el còmput anual de treballadors en procés d'inserció és preveu en el Decret 60/2003, de 13 de juny, pel qual es regula la qualificació de les iniciatives empresarials d'inserció, contemplada en el seu article 2:

- a. Còmput anual de treballadors en procés d'inserció: mínim 30 %.
 - b. En cap cas es pot produir repartiment de beneficis, tots els excedents s'han de reinvertir.
- 6) **Les confraries de pescadors.** Són corporacions de dret públic sectorials, sense ànim de lucre, representatives d'interessos econòmics d'armadors de vaixells de pesca i de treballadors del sector extractiu, que actuen com a òrgans de consulta i col·laboració de les administracions competents en matèria de pesca marítima i d'ordenació del sector pesquer, la gestió de les quals es desenvolupa a fi de satisfer les necessitats i interessos dels seus socis, amb el compromís de contribuir al desenvolupament local, la cohesió social i la sostenibilitat.
 - 7) **Les societats agràries de transformació.** Són societats civils de finalitat econòmicosocial en ordre a la producció, transformació i comercialització de productes agrícoles, ramaders o forestals, la realització de millores en el medi rural, promoció i desenvolupament agrari i la prestació de serveis comuns que serveixin a aquella finalitat.
 - 8) **Les associacions vinculades al moviment de la discapacitat i de la inserció de persones en exclusió.** Les principals característiques d'aquest moviment associatiu se centren a prestar serveis allà on el sector lucratiu falla en la seva provisió, que a més sol coincidir amb aquells sectors en els quals se satisfan drets fonamentals, sobretot en el seu accés a col·lectius especialment vulnerables, com les persones amb discapacitat. Són també senyes d'identitat la capacitat d'innovació per satisfer els problemes que sorgeixen en la societat i la defensa de canvis socials, legals, administratius, o d'un altre tipus, sempre en defensa dels drets i les llibertats de les persones amb discapacitat, amb base en el respecte a la diversitat, la pluralitat i la tolerància.
 - 9) **Les fundacions d'economia social.** Són organitzacions constituïdes sense ànim de lucre que, per voluntat dels seus creadors, tenen afectat el seu patrimoni de manera duradora a la realització d'una finalitat d'interès general. Les fundacions d'economia social han de complir taxativament els principis de l'economia social esmentats que recull la Llei 5/2011.
 - 10) Aquelles entitats que realitzin una activitat econòmica i empresarial, les regles de funcionament de les quals responguin als principis enumerats a l'article 5.1. de la Llei 5/2011, i que siguin incloses en el catàleg d'entitats establert en l'article 6 del mateix text legal.

El Pla se centra, dins de l'economia social, en les cooperatives agràries i d'explotació comunitària de la terra, cooperatives de treball associat, societats laborals i empreses d'inserció, i aquelles entitats que realitzin activitat econòmica i empresarial, les regles de funcionament de les quals responguin als principis d'economia social.

El seu abast temporal és del 2018 al 2022. Es planteja un objectiu de creixement del sector fins assolir el 5 % de l'economia a les Illes Balears el 2022, així com la consolidació de les empreses d'economia social i la seva intercooperació.

L'objectiu principal és la creació de noves empreses i llocs de treball de qualitat en aquest sector. Es marquen tres indicadors (que s'utilitzaran com a indicadors de seguiment per a l'execució del Pla) que concentren la totalitat de les accions del Pla:

- Creació de nous llocs de treball en empreses d'economia social.
- Constitució de noves empreses i multiplicació del ritme de creació actual.
- Potenciació de la consolidació de les diferents formes d'economia social, allargant la seva esperança de vida.
- Establiment de la intercooperació.

La consecució de tots aquests objectius s'articularà a través de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. De manera més concreta, hi participaran:

- a) Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.
- b) Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB).
- c) Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears (IDI).

D'altra banda, i com no pot ser d'altra manera, per a l'èxit del Pla és imprescindible la participació d'altres entitats que treballen en l'àmbit del foment de l'economia social i amb aquest motiu és imprescindible la coordinació entre la Conselleria i les entitats de l'economia social. Específicament, han participat en l'elaboració del Pla i contribuiran a la seva execució:

- a) Federació de Cooperatives de les Illes Balears.
- b) Unió de Cooperatives de Treball Associat de les Illes Balears (UCTAIB).
- c) Cooperatives Agroalimentàries de les Illes Balears (UCABAL).
- d) La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària de les Illes Balears (REAS Balears).
- e) Unió d'Associacions de Treballadors Autònoms i Emprenedors de les Illes Balears (UATAE).
- f) Universitat de les Illes Balears.

2. DIAGNÒSTIC DEL SECTOR

El diagnòstic s'adjunta com a annex del Pla present.

3. OBJECTIUS

- **Objectiu 1.** Fomentar la creació d'empreses d'economia social, elevar la dimensió de les empreses d'economia social ja existents, així com les diferents formes de cooperació entre aquestes, per situar els índexs d'ocupació en empreses d'economia social de les Illes Balears a la mitjana existent en l'escala estatal.

Indicadors: nombre d'empreses d'economia social, nombre de treballadors en empreses d'economia social, nombre d'iniciatives de cooperació i nombre d'integrants de cada una d'elles, i increment de la dimensió de les empreses d'economia social respecte a l'existent.

- **Objectiu 2.** Foment de la formació, l'ocupabilitat i la inversió en capital humà de les empreses d'economia social i en sectors susceptibles de formar part de forma directa o indirecta (col·lectius d'aturats, persones en procés de canvi de treball, futurs gestors i assessors, etc.).

Indicadors: accions realitzades, àmbits de cobertura i nombre de receptors d'activitats formatives.

- **Objectiu 3.** Construir un teixit estable i durador de suport al sector entre les organitzacions de suport i les administracions.

Indicadors: estructura i recursos humans disponibles per a les organitzacions, recursos humans i financers emprats per les diferents administracions i nombre de convenis i acords de coordinació entre les diverses parts.

- **Objectiu 4.** Desenvolupament, millora i consolidació dels factors de competitivitat de les empreses d'economia social: empreses i tecnologies productores d'innovació, modernització i actualització tecnològica, foment de les TIC, impuls de la creació d'empreses en els NJO, etc.

Indicadors: nombre d'empreses adherides a aquests procediments i iniciatives, línies de suport administratiu, etc.

- **Objectiu 5.** Dotació i desenvolupament de les capacitats financeres estables, amb recursos propis o aliens i en qualssevol de les modalitats de finançament, de les empreses d'economia social.

Indicadors: convenis subscrits amb entitats financeres i operacions realitzades.

- **Objectiu 6.** Assolir entre el conjunt de la societat de l'arxipèlag un coneixement estès de l'economia social i dels seus actors integrants, a fi que l'opció per les fórmules empresarials de l'economia social sigui sempre una forma possible de projecte emprenedor i una alternativa de consum de productes i serveis, així com la difusió de l'activitat de les diferents formes d'economia social.

Indicadors: existència d'un pla conjunt de comunicació, recursos emprats i número i tipus d'accions introduïdes.

4. LÍNIES ESTRATÈGIQUES I ACCIONS A DESENVOLUPAR

Les línies estratègiques i d'actuació, que es concreten en accions, són fruit de la interlocució establerta entre les diferents administracions i els seus òrgans, organitzacions representatives del sector de l'economia social i les mateixes empreses. La concreció de les accions es presenta de forma consensuada entre les organitzacions patronals de l'economia social de les Illes Balears i constata la ferma voluntat de donar un impuls conjunt a la vertebració d'una vertadera política pública de foment de l'economia social a la Comunitat Autònoma.

El conjunt d'accions proposades es basen en els següents principis i compromisos de caràcter transversal:

- Vocació de transmissió dels valors de l'economia social en el conjunt de la societat, en el món de l'empresa i del treball en particular.
- Vocació de creixement del sector de l'economia social.
- Vocació d'implementació a tot el territori de les Illes Balears, prestant especial atenció perquè les accions es desenvolupin en igualtat de condicions a totes les illes.
- Vocació de cooperació i coordinació, tant en els nivells interns de les administracions (coordinació interorgànica) com entre les diverses administracions i les organitzacions representatives del sector, i entre aquestes últimes.

- Vocació de previsibilitat i, en conseqüència, de capacitat d'anticipació dels actors intervinents.
- Dotació pressupostària suficient, que inclogui el terme temporal del Pla.
- Compromís públic explícit i efectiu per part de tots els actors intervinents (administracions i organitzacions patronals).

	LÍNIES ESTRATÈGIQUES		ACCIONS
1	MARC INSTITUCIONAL I NORMATIU:	1.1.	Elaboració de la llei de microcooperatives
		1.2.	Adaptació del reglament d'empreses d'inserció
		1.3.	Seguiment de l'Acord de Consell de Govern de 29 d'abril de 2016 d'inclusió de clàusules socials en la contractació pública
		1.4.	Compromís del Govern de reactivació del Consell d'Economia Social i del Cooperativisme
		1.5.	Creació d'una Comissió de Seguiment del Pla Director
		1.6.	Creació de l'Observatori de l'Economia Social
		1.7.	Accions de mediació per aconseguir millora del finançament
		1.8.	Creació d'una estructura administrativa que faciliti tot aquest Pla Director
2	SENSIBILITZACIÓ, DIFUSIÓ I FOMENT	2.1.	Establiments de mecanismes de col·laboració entre el Govern, els Consells Insulars i la FELIB
		2.2.	Dotació de serveis de creació i tutorització de les empreses d'economia social
		2.3.	Desenvolupament d'estratègies de dinamització in situ.
		2.4.	Creació dels premis de l'economia social
		2.5.	Celebració anual de la "Setmana de l'Economia Social"
		2.6.	Vinculació del foment i la difusió amb la Conselleria d'Educació i la Universitat
3	INFORMACIÓ, FORMACIÓ I INVESTIGACIÓ	3.1.	Pla de comunicació de l'economia social
		3.2.	Creació del Portal de l'Economia Social
		3.3.	Incloure continguts sobre autoocupació en el marc de l'economia social en la formació ocupacional
		3.4.	Organització d'activitats acadèmiques en col·laboració amb la UIB
4	SUPPORT A LES ESTRUCTURES ORGANITZATIVES	4.1.	Potenciació de l'associacionisme de les empreses del sector de l'economia social
		4.2.	Reforç de la interlocució, la coordinació i l'establiment de línies de treball conjuntes entre les organitzacions de l'economia social
		4.3.	Suport al manteniment de les despeses d'estructura de les organitzacions representatives de l'economia social
		4.4.	Ajudes a les iniciatives de foment i difusió de l'economia social de les organitzacions patronals del sector
5	SUPPORT A LES EMPRESES	5.1.	Ajudes per a la incorporació de socis treballadors o de treballadors en cooperatives de treball associat i societats laborals

		5.2.	Ajudes per subvencionar inversions en noves tecnologies de la informació i les comunicacions
		5.3.	Finançament de quotes de la Seguretat Social a perceptors de pagament únic de la prestació
		5.4.	Ajudes públiques de suport al manteniment dels llocs de treball de les empreses d'inserció
		5.5.	Ajudes per a tècnics de producció i acompanyament de les empreses d'inserció i entitats promotores
LÍNIES ESTRATÈGIQUES PREVISTES: 5		ACCIONS PREVISTES: 27	

Les accions es presenten en 5 grups:

1. Marc institucional i normatiu

S'inclouen totes aquelles accions que impliquin canvis i novetats en l'organització administrativa, compromisos d'impuls normatiu, de mediació interadministrativa i amb actors privats, i d'impuls i estudi per part de l'administració i dels òrgans de què depèn.

Acció 1. Revisió de la normativa balear sobre cooperatives. Elaboració de la llei de microcooperatives.

Existeixen alguns punts en els quals la normativa del sector podria ajudar a generar més cooperatives per millorar el context regulatori i eliminar obstacles que no aporten valor, com la reducció del nombre de socis inicials.

Per això, es proposa d'elaborar una llei de microcooperatives consensuada amb el sector per tal de fomentar i afavorir la creació de micropimes sota el model de societat cooperativa de treball associat, o cooperatives d'explotació comunitària de la terra com a base per al creixement i desenvolupament futur del teixit empresarial cooperatiu de les Illes Balears, en la seva condició de model generador d'ocupació de qualitat.

Acció 2. Adaptació del Reglament d'empreses d'inserció a la nova legislació

S'ha detectat la necessitat d'adaptar la normativa autonòmica de les empreses d'inserció, derivada del fet que l'actual es contingui en el Decret 60/2003, de 13 de juny (BOIB del 24 de juny), pel qual es regula la qualificació de les iniciatives empresarials d'inserció i es crea el Registre d'Iniciatives Empresarials d'Inserció de les Illes Balears, aprovat anteriorment a la Llei 44/2007, de 13 de desembre (BOE del 14 de desembre), per a la regulació del règim de les empreses d'inserció.

Acció 3. Seguiment de l'Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016 per a la inclusió obligatòria de clàusules socials en la contractació pública

El 29 d'abril de 2016 el Consell de Govern va aprovar les directrius per a la inclusió de clàusules de caràcter social en la contractació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el seu sector públic instrumental, que va entrar en vigor l'1 de novembre de 2016. Entre el seu contingut es fixa el percentatge de reserva del 3 % del dret a participar en els procediments d'adjudicació de contractes determinats o de lots

determinats d'aquests, en els Centres Especials d'Ocupació, en les Empreses d'Inserció i en els programes d'ocupació protegida.

Recentment, s'ha aprovat pel Congrés dels Diputats la nova Llei de contractes del sector públic. Per tal d'estudiar i analitzar la normativa en la matèria es fomentarà la participació institucional dels representants de l'economia social, de manera que les formes d'economia social puguin ser adjudicatàries dels contractes públics.

Acció 4. Compromís del Govern de les Illes Balears de reactivació del Consell de l'Economia Social i del Cooperativisme

Pel Decret 52/2009, de 7 d'agost, es va crear el Consell de l'Economia Social i del Cooperativisme de les Illes Balears. Tanmateix no va ser convocat durant quatre anys, per la qual cosa el Govern es compromet a utilitzar el Consell com un instrument de diàleg i participació de les entitats relacionades amb l'economia social, especialment amb les funcions de plantejar i debatre totes les qüestions que afectin l'economia social, de fer el seguiment dels programes de foment de l'economia social i, en definitiva, de vetllar pel seu creixement i desenvolupament.

Exemple d'aquest compromís és que ja s'han celebrat tres consells des de l'any 2016. El mateix Pla Director s'aprova en una nova celebració del Consell.

Acció 5. Creació d'una Comissió de Seguiment del Pla Director d'Economia Social de les Illes Balears dins del Consell d'Economia Social i del Cooperativisme

La implementació i execució del Pla Director ha de respondre als criteris marcats pel Consell d'Economia Social i del Cooperativisme de les Illes Balears. Aspectes com la periodicitat de la convocatòria de les seves sessions plenàries o el nombre de membres aconsellen que l'execució del Pla Director sigui efectuada per una comissió que integri un nombre de membres inferior. Aquesta comissió serà l'encarregada, a més, de preparar els informes d'avaluació del Pla, amb caràcter anual, per ser presentat en les sessions de final d'any del Consell d'Economia Social i del Cooperativisme.

Acció 6. Creació de l'Observatori de l'Economia Social, amb l'objectiu de recollir dades estadístiques del sector de l'economia social en les Illes Balears, relatives a la seva realitat i evolució.

La recollida, el tracte i l'explotació de dades de caràcter estadístic és indispensable per emprendre qualsevol política pública en relació amb un sector econòmic, alhora que és de gran utilitat per a les organitzacions representatives del sector i, en darrer terme, com a mesura d'avaluació del mateix Pla Director.

La recollida i explotació de les dades ha de fer-se sobre la desagregació territorial, l'actualització periòdica, la determinació d'un contingut de mínims i a l'abast de totes les formes empresarials de l'economia social. En aplicació de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, les dades també es desagregaran per sexes, ja que les formes d'economia social són fomentadores de la igualtat de gènere. Així mateix, s'ha de publicar un informe anual que reculli les dades del sector de les Illes Balears.

Acció 7. Accions de mediació entre el Govern de les Illes Balears i les entitats financeres i ISBA, amb la col·laboració de les organitzacions representatives del sector, per aconseguir acords de millora del finançament per a les empreses

d'economia social, per mitjà de la vertebració de línies específiques, inclosos els microcrèdits

L'accés al finançament és capital per al conjunt de l'empresa, i òbviament, per al sector de l'economia social. Sovint, la falta d'acció coordinada entre institucions, organitzacions i empreses en la investigació de bons productes financers ha dut a la dispersió del sector en relació amb aquest mercat, de manera que s'ha estat incapaç de generar sinergies i accions de negociació sectorial que haurien permès una capacitat negociadora més gran i, per tant, unes condicions millors d'accés al finançament.

Acció 8. Creació d'una estructura administrativa que faciliti tot aquest Pla Director

S'estudiarà si l'estructura administrativa de la qual disposa actualment la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral és adequada i suficient per poder executar aquest Pla Director.

2. Sensibilització, difusió i foment

S'inclouen les accions que operen en el camp de la sensibilització, la difusió i el foment de l'economia social, tant si tenen com a subjecte principal a l'Administració com a les organitzacions patronals del sector.

Acció 9. Establiment de mecanismes formals de col·laboració i coordinació entre el Govern de les Illes Balears, els consells insulars i els ajuntaments (per mitjà de la FELIB) perquè la informació sobre l'economia social o la promoció de la constitució d'empreses del sector arribi a escala local, per mitjà dels instruments més oportuns segons els casos (agents de desenvolupament local, serveis propis dels consells insulars i dels ajuntaments, instituts locals d'ocupació i formació, etc.).

L'estratègia de desenvolupament local com a base del desenvolupament econòmic i de fixació de les societats al seu territori, amb tots els beneficis que pot desplegar en relació amb la cohesió i el benestar social, s'ha d'abordar inexcusablement en el Pla Director de l'Economia Social. És necessari, per tant, que les administracions públiques amb competència directa sobre el sector de l'economia social (Govern de les Illes Balears) estableixin mecanismes formals de col·laboració i coordinació amb les administracions insulars i locals, als efectes d'amplificar l'estratègia d'informació, difusió i promoció de les iniciatives empresarials del sector i fer-la arribar a tots els racons de la Comunitat Autònoma en aprofitar les estructures de recursos materials i humans, així com la percepció de proximitat per part de la ciutadania de què disposen les administracions insulars i locals.

Acció 10. Dotació de serveis de creació i tutorització de les empreses a les organitzacions del sector

No és casualitat que en els anys en què les estructures associatives de l'economia social han ofert serveis de creació i tutorització d'empreses a totes les illes s'hagi produït un dels creixements més grans en la creació de societats laborals i cooperatives en el conjunt de la Comunitat Autònoma.

Però la política intermitent, per part de l'Administració, d'accessos a aquests tipus de serveis ha comportat la seva desestructuració parcial i una conseqüent minoració en la creació d'empreses del sector.

Els serveis especialitzats prestats per les organitzacions suposen, a més, l'avantatge d'aprofitar el capital humà i els coneixements adquirits per l'especialització i l'experiència, i demostren un grau d'eficiència notable en la creació, tutorització i assessorament d'empreses de l'economia social. En conseqüència, la represa de serveis ben dotats és una necessitat important de cara a la recuperació del creixement en la creació d'empreses.

Acció 11. Desenvolupament d'estratègies de dinamització *in situ* del potencial emprenedor en el camp de l'economia social per mitjà de la coordinació de recursos humans i materials de l'administració autonòmica, insular i local, i de les organitzacions del sector

Les estratègies de dinamització *in situ* són iniciatives que s'han iniciat en altres comunitats autònomes i que estan tenint èxit com a estratègies de creació d'empreses d'economia social en el marc del desenvolupament local.

Per mitjà d'equips multidisciplinaris i amb el concurs de les administracions i les organitzacions, s'estableixen dinàmiques de detecció d'oportunitats i de grups potencialment emprenedors, els quals orienten i acompanyen en el procés de creació de l'empresa.

Es tracta, bàsicament, d'un esforç de coordinació entre els diversos agents implicats, atenent a què probablement bona part dels recursos humans, tècnics i materials necessaris ja estan a la seva disposició. Un esforç que s'ha de traduir en un compromís explícit i en unes línies clares de coordinació i actuació, per tal de sensibilitzar a les diferents administracions públiques i la interlocució permanent amb el sector.

Acció 12. Creació dels Premis de l'Economia Social: Premi a la Trajectòria, Premi a la Nova Empresa i Premis ICAPE

La visibilització del sector de l'economia social requereix de l'articulació d'una estratègia d'accions diverses per posar en relleu el seu teixit empresarial, el seu potencial en el marc de l'emprenedoria i la vigència i utilitat dels seus valors fonamentals en el camp de l'articulació de l'empresa.

La creació dels Premis de l'Economia Social son una iniciativa en aquest sentit. Es proposa la creació d'una edició anual dels premis. Un d'ells aniria orientat a posar en relleu la trajectòria empresarial de les empreses del sector existents a les Illes Balears, que valori l'existència d'una trajectòria dilatada i d'un compromís social i territorial clar. El seu objectiu és donar a conèixer l'existència d'aquestes empreses, sovint desconegudes pel conjunt de la societat, i la seva implicació en la comunitat per mitjà del seu model productiu i organitzatiu.

L'altre premi té per objecte posar en relleu la capacitat de regeneració del teixit empresarial del sector, així com el seu potencial innovador, i que es dirigiria a les empreses de nova creació que han destacat en aspectes com la planificació del seu projecte empresarial, la responsabilitat social, la capacitat d'innovació, i altres que es considerin convenients.

Finalment, es lliurarà el Premi Icape al foment en el sistema educatiu de les empreses d'economia social en els centres de Formació Professional.

Amb la posada en marxa d'aquests premis es pretén que els estudiants de la nostra comunitat visualitzin i coneguin en profunditat els beneficis i avantatges d'aquestes empreses en treballar simuladament en elles durant un curs escolar, perquè quan entrin

en el món laboral vegin com una opció vàlida, útil i provada la seva elecció i posada en marxa.

Acció 13. Celebració anual de la Setmana de l'Economia Social

Una estratègia de visibilització del sector, a realitzar de forma territorialitzada, ha d'aproximar la realitat del sector a la societat. La seva organització, que pot tenir caires diversos i adaptats a factors conjunturals i territorials, s'ha de basar en la mostra a la societat del teixit empresarial existent, del coneixement d'iniciatives concretes, del foment del debat i la participació pública i, en definitiva, de la conscienciació en els seus valors i en el potencial del sector.

La celebració d'un esdeveniment d'aquestes característiques ha de permetre assolir una repercussió mediàtica considerable i una afluència significativa de persones interessades.

Acció 14. Vinculació del foment i la difusió amb la Conselleria d'Educació i Universitat

Amb aquestes actuacions se cerca:

- Difondre el model de l'economia social i cooperativa entre estudiants de diferents nivells educatius en crear unitats didàctiques a tots els nivells educatius d'ensenyament obligatori.
- Introduir la fórmula empresa cooperativa i d'economia social a tots els cicles formatius de grau mitjà i superior, batxillerat dins les àrees d'emprenedoria i constitució d'empresa.
- Difondre el model de l'economia social i cooperativa entre la ciutadania en general.

3. Informació, formació i investigació

Recull les accions centrades en aquests tres camps, al marge de quin sigui el subjecte i l'objecte de cada una d'elles.

El Govern de les Illes Balears, i de forma transversal a totes les conselleries, pot adoptar les mesures convenients per a la difusió i ensenyament del cooperativisme en els diferents nivells educatius per afavorir la creació de cooperatives i les diferents formes d'economia social en els centres docents.

Acció 15. Elaboració i implantació d'un pla de comunicació de l'economia social

L'estratègia comunicativa és fonamental de cara a assegurar l'èxit de qualsevol política que persegueixi la informació, la difusió, el foment i, en definitiva, l'avaluació i el creixement d'un sector econòmic.

L'economia social s'ha vist, com a conseqüència del seu petit pes específic, atomitzada en les línies de treball de les seves organitzacions i de la política sovint erràtica de les institucions, relegada del panorama comunicatiu dels mitjans de les Illes Balears i amb poca incidència efectiva en les seves altres estratègies de comunicació.

L'elaboració d'un pla de comunicació amb el màxim consens possible en el marc del Consell d'Economia Social i del Cooperativisme ha de permetre arbitrar una estratègia en múltiples fronts que incideixi tant en els mitjans públics de comunicació com en els privats (per mitjà de publicitat institucional, difusió d'iniciatives concretes, etc.) i que tinguí en compte tots els sistemes de comunicació institucional possibles, així com aquells de

comunicació directa (edició de cartells, fullets i llibres de caràcter divulgatiu, campanyes d'informació als professionals de l'assessorament empresarial, etc.).

En l'execució del Pla és imprescindible el concurs de les administracions i les organitzacions.

Acció 16. Creació d'un portal d'economia social de les Illes Balears que recopili tota la informació del sector, inclosa la difusió de l'actualitat institucional

La disposició d'informació dispersa i poc estructurada genera problemes d'eficiència en el desenvolupament d'un sector. La creació d'un lloc web de referència és una manera de resoldre-ho. La inclusió de la informació estadística emanada de l'Observatori de l'Economia Social, de la normativa de referència del sector, de les notícies i novetats emanades del sistema de difusió electrònica, de projectes, d'activitats, de formació, d'opinió i de reflexió, entre altres aspectes, ha de permetre que es converteixi en un autèntic punt neuràlgic del sector.

La creació del lloc web pot partir d'una primera estructura inicial de mínims que s'hauria de concretar, i d'un pla de desplegament semestral o anual, fins a assolir la seva plenitud en qüestió de continguts.

Especialment s'inclourà informació puntual d'aspectes com ajuts i subvencions, canvis normatius, actes relacionats amb el sector, notícies i, en general, qualsevol qüestió d'actualitat susceptible de ser d'interès per a les empreses i les organitzacions de l'economia social.

Acció 17. Incloure continguts sobre l'autoocupació en el marc de l'economia social en la formació ocupacional gestionada per la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

El coneixement i el foment de les possibilitats i l'esperit emprenedor en el marc de l'economia social són elements de gran utilitat per assolir l'objectiu que les formes empresarials del sector siguin conegudes i valorades per potencials emprenedors que eventualment puguin optar per l'autoocupació.

El treballador que accedeix a la formació contínua respon sovint a un perfil de potenciació i especialització de les seves capacitats professionals, o bé a una voluntat de canvi en el sector. Dues realitats lligades íntimament amb el perfil dels emprenedors.

Acció 18. Organització d'activitats acadèmiques en col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears, orientades a la formació en l'emprenedoria basada en entitats de l'economia social com alternativa a les entitats capitalistes tradicionals

Una de les raons que expliquen la prevalença en l'emprenedoria de les figures capitalistes en detriment de les d'economia social rau en el desconeixement des del punt de vista juridicomercantil i econòmic del funcionament i la gestió de les entitats de l'economia social, així com dels principis que les inspiren. Això provoca temor i recel davant d'allò desconegut per acabar optant per les figures capitalistes tradicionals.

En col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears s'organitzaran cursos i activitats acadèmiques, dirigits a estudiants universitaris, a col·legis professionals i a la comunitat en general, que contribuiran a la formació en el coneixement de les entitats de l'economia social.

4. Suport a les estructures organitzatives

Integra les mesures de suport a les organitzacions patronals.

Acció 19. Potenciació de l'associacionisme de les empreses del sector de l'economia social

Obsta dir que la totalitat de les empreses d'economia social no estan integrades a les respectives organitzacions que les representen. Malgrat això, l'objectiu d'ampliar la base associativa és primordial de cara a la vertebració d'un vertader teixit empresarial, compromès amb els valors de l'economia social i amb capacitat d'interrelacionar-se en termes econòmics i humans.

Es tracta, sens dubte, d'un paper que correspon primordialment a les patronals del sector, amb el suport puntual de les administracions.

Acció 20. Reforç de la interlocució, la coordinació i l'establiment de línies de treball conjuntes entre les organitzacions de l'economia social

La coordinació i el treball conjunt són ja una realitat entre les patronals del sector. La seva continuïtat és imprescindible per impulsar projectes comuns i per ajudar a construir una imatge externa visible i identificable del conjunt de l'economia social.

Acció 21. Suport al manteniment de les despeses d'estructura de les organitzacions representatives de l'economia social

Les organitzacions patronals del sector requereixen una estructura mínima per poder donar suport als serveis necessaris a les respectives empreses en el moment d'exercitar el seu paper d'interlocució i difusió externa. És necessari establir ajuts econòmics a les estructures bàsiques de les organitzacions i fomentar la seva implantació territorial en el conjunt de l'arxipèlag.

Acció 22. Ajuts a les iniciatives de foment i difusió de l'economia social de les organitzacions patronals del sector

En els últims anys varen desaparèixer els ajuts específics per al foment de la difusió de l'economia social a les Illes Balears. És necessari establir ajuts orientats a la projecció de l'economia social al si de la societat mitjançant el seu foment i difusió.

Es donaran a conèixer les característiques de les diferents formes d'organització de l'economia social, els seus elements de qualitat en matèria d'ocupació i la seva vinculació als territoris en els quals s'assenten. Així es fomentarà igualment l'associacionisme empresarial.

A més, es difondrà el compromís de les empreses d'economia social amb la responsabilitat social empresarial.

5. Suport a les empreses

Contempla el ventall de mesures de suport a les empreses d'economia social, expressades de forma concreta per cada tipus d'empresa.

Acció 23. Ajuts per a la incorporació de socis treballadors o de treballadors en societats laborals i cooperatives de treball associat

El foment de l'accés als mitjans de producció per part dels treballadors és un mandat constitucional que afecta tots els poders públics.

Aquest tipus d'ajuts s'ha mostrat especialment útil per al foment de la incorporació de nous treballadors a la propietat de l'empresa i permet fer front als costos associats a la incorporació. Amb tot això es potencia la creació d'ocupació estable, un dels principals objectius de la política del Govern.

Acció 24. Ajuts per subvencionar inversions en noves tecnologies de la informació i les comunicacions

Per contribuir a la creació, consolidació i millora de la competitivitat de les cooperatives i les societats laborals és necessari subvencionar les inversions en noves tecnologies de la informació i les comunicacions.

Acció 25. Finançament de quotes de la Seguretat Social a perceptors del pagament únic de la prestació per desocupats incorporats com a socis treballadors o de treball en societats laborals o cooperatives de treball associat

La possibilitat de percepció de pagament únic de la prestació per a desocupats s'instrumenta amb el pagament en metàl·lic i la possibilitat de finançament de quotes de la Seguretat Social (en concret, de l'aportació treballadora), que és precisament el que desenvolupa aquest ajut.

Acció 26. Ajuts públics de suport al manteniment dels llocs de treball de les empreses d'inserció

L'establiment d'ajuts del manteniment dels llocs de treball dels treballadors i treballadores en situació d'exclusió social que presten serveis, mitjançant la subvenció parcial dels seus costos salarials en les empreses d'inserció és especialment útil com a instrument per lluitar contra la pobresa i l'exclusió social en combinar la lògica empresarial amb metodologies d'inserció laboral en la mateixa empresa, en una empresa aliena o en projectes d'autoocupació.

Acció 27. Ajudes per a tècnics de producció i acompanyament de les empreses d'inserció i entitats promotores.

Aquestes ajudes existeixen a la normativa de diverses comunitats autònomes, i pretenen compensar les empreses d'inserció i/o entitats promotores per les seves mancances en competitivitat a causa del cost de les accions formatives i de caire social que realitzen.

6. PRESSUPOST I CALENDARI D'EXECUCIÓ

El Pla Director d'Economia Social té una vigència temporal de 2018 a 2022. El pressupost previst (s'ha calculat atenent al pressupost inicial assignat per a l'any 2018, afegint-se un increment anual del 2%) es desglossa de la següent manera:

ANY	2018	2019	2020	2021	2022
	724.691	739.184	753.977	769.056	784.437
TOTAL	3.771.345				

7. SEGUIMENT DEL PLA DIRECTOR I DIFUSIÓ

La responsabilitat formal de l'impuls del Pla Director d'Economia Social de les Illes Balears correspon, per raons estrictament competencials, a la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria i, en concret, a la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

A més d'això, és obvi que hi ha altres òrgans de l'administració autonòmica implicats, així com altres administracions com els consells insulars i els ajuntaments. I tot això sense obviar l'altra gran base del Pla Director: el sector empresarial, representat per les associacions patronals.

Tot plegat fa necessari crear un model de coordinació i seguiment de la implantació del Pla Director, en el qual han de tenir presència totes les parts. El seguiment s'efectuarà a través del marc institucional previst per a l'economia social de les Illes Balears: el Consell de l'Economia Social i el Cooperativisme de les Illes Balears, a través de:

- Plenari del Consell de l'Economia Social i el Cooperativisme de les Illes Balears. Adoptarà el compromís de la implantació del Pla, redactarà la seva formulació definitiva, adoptarà les directrius i les orientacions bàsiques en la seva implantació i farà un seguiment anual de les accions.
- Comissió de seguiment del Pla Director. Es tracta d'una comissió creada *ad hoc* per al seu seguiment i encarregada del seguiment detallat de la seva implantació, que haurà de reunir-se amb una periodicitat semestral elaborant informes de seguiment.